

برنامه درسی شایستگی فناوریانه

(آموزش الکترونیکی)

مؤلف:

فرید رضائی علی کمر

www.ketab.ir

سیرشناسه: رضائی علی کمر، فرید، ۱۳۵۴-

عنوان و نام پدیدآور: برنامه درسی شایستگی فناوریانه (آموزش الکترونیکی)

مؤلف فرید رضائی علی کمر؛ ویراستار الهام اعرج خدائی.

مشخصات نشر: تهران: طرح حضور، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۲۷ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۶-۷۷-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۲۲-۲۲۷.

موضوع: برنامه ریزی درسی -- ایران -- تکنولوژی اطلاعات

موضوع: Lesson planning -- Information technology -- Iran

شناسه افزوده: اعرج خدائی، الهام، ۱۳۷۰-، ویراستار

رده بندی کنگره: LB۲۸۰۶/۱۵

رده بندی دیویی: ۰۰۱/۳۷۵

شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۲۳۲۷۰

مؤلف: فرید رضایی علی کمر

ناشر: گنج حضور

آماده سازی و امور فنی: تحریریه آرکا کلک آذر (آکا)

تیراڑ: ۱۰۰۰ جلد

نویت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و صحافی: البرز

شماره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۶-۷۷-۵

ISBN: 978-622-6856-77-5

حق چاپ محفوظ است.

گنج حضور

☎ • ٤١-٣٣٣٦٠٣٦١

✈ @Ganjpublisher

● @ganjpublisher

 www.ganjipublishers.com

مؤسسہ آرکا کلک آذر (آکا): تبریز، ۱۷ شهریور قدیم، ساختمان خوارزمی، ط اول، پ ۲/۷۷

☎ ٠٤١-٢٥٥٢٨٢٢٩

📧 @arkakelk

● @arkakelk

 www.arkakelk.com

بقیہ مضمون طلبہ از حقیر و باقران و مولفان سے محض عطفی و تحفظی کے ساتھ عام قاریوں
از اس نام و راہنمون اجازت نامہ و مؤلف: مشروطاً درج کیا گیا ہے۔ صاحب نام: سرور
کبریٰ عینی، قاری: غیاث الدین، غفرلہ، علی، باقر، اسماعیل، برکت، خواجہ محمد

قیمت: ۶۴۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: آموزش در عصر نوین
۱۴	آموزش و پرورش در عصر دانش
۱۶	آموزش مجازی
۲۰	پیشرفت و رضایت مربیان در آموزش مجازی
۲۰	ضرورت توجه به تدریس فناورانه
۲۳	فصل دوم: برنامه درسی برای عصر نوین
۲۶	رویکردها
۲۹	تعریف مبانی برنامه درسی
۲۹	مبانی فناورانه برنامه درسی
۲۹	دامنه تعلیم و تربیت به مدد فن آوری از مدرسه فراتر رفته است
۳۰	مفهوم سواد در پرتو فناوری های جدید، تغییر کرده است
۳۰	فن آوری نقش معلم را دگرگون کرده است
۳۱	فن آوری یادگیری را شخصی تر می کند
۳۱	فن آوری، جهان را بصری تر کرده است
۳۲	فن آوری امکان شیه سازی محیط و یادگیری را فراهم کرده است
۳۳	فن آوری بر وجوه مختلف یادگیری و تفکر تأثیر می گذارد
۳۳	فن آوری موجب ایجاد هویت های جدید برای یادگیرندگان شده است
۳۴	تدوین برنامه درسی
۳۶	۱- فعالیت های توسعه ای
۳۶	۲- فعالیت های نوآورانه
۳۷	۳- فعالیت های رهبری
۳۷	ویژگی های برنامه درسی که با فن آوری اطلاعات و ارتباطات آمیخته شده است
۳۹	فن آوری تدریس به عنوان بخشی از برنامه درسی
۴۱	فصل سوم: اهداف، محتوا و ارزشیابی در برنامه درسی فناورانه
۴۲	هدف های آموزش متوسطه

۴۲	 مفهوم و اهمیت هدف
۴۲	 منابع تعیین هدف برنامه درسی
۴۴	 جایگاه نظام اعتقادی و ارزشی جامعه در تدوین هدف
۴۵	 تشخیص نیازها
۴۶	 تعیین هدف‌های برنامه درسی
۴۶	 اصول تعیین اهداف
۴۷	 هدف‌های کلی آموزش متوسطه در ایران
۵۵	 چگونگی تعیین محتوا در مواد درسی
۵۶	 معیارها و اصول انتخاب محتوا
۵۷	 ویژگی‌های محتوا در برنامه درسی دوره متوسطه
۶۲	 سازمان‌دهی محتوای برنامه درسی
۶۳	 اصول اساسی سازمان‌دهی محتوا
۶۴	 شیوه‌های سازمان‌دهی محتوا
۷۱	 ارزشیابی
۷۲	 ضرورت ارزشیابی
۷۲	 مراحل ارزشیابی
۷۷	 فصل چهارم: ابعاد توجیه‌کننده برنامه درسی
۷۸	 ابعاد توجیه‌کننده برنامه درسی
۷۸	 برداشت‌های مختلف از مفهوم برنامه درسی
۸۲	 متون جامع
۸۶	 رشته نو مفهوم‌پردازی شده: فهم برنامه درسی
۸۸	 انواع برنامه درسی
۹۶	 فصل پنجم: جغرافیای برنامه درسی
۹۷	 جغرافیای برنامه درسی
۹۷	 طبقه‌بندی زایس
۹۸	 طبقه‌بندی کونلی و لانتز
۹۹	 طبقه‌بندی شوپرت

طیف مختلف دیدگاه‌ها و نظریه‌ها.....	۱۰۰
نقشه موردنظر مک نیل.....	۱۰۱
آیزتر و والانسی.....	۱۰۳
نقشه کشی هر بارت کلیارد.....	۱۰۴
طبقه‌بندی دکر واکر.....	۱۰۵
نظریه‌های برنامه درسی که درصدد منطقی کردن برنامه درسی هستند.....	۱۰۵
فصل ششم: نظریه ساخت برنامه درسی.....	۱۰۷
نظریه ساخت برنامه درسی.....	۱۰۸
نظریه‌هایی که درصدد مفهومی کردن پدیده‌های برنامه درسی هستند.....	۱۰۸
نظریه‌هایی که به دنبال تشریح علمی و محققانه پدیده‌های برنامه درسی هستند.....	۱۰۹
نقشه کشی رون میلر.....	۱۰۹
نقشه کشی هاگرسون.....	۱۱۱
نقشه کشی پوزنر.....	۱۱۲
طبقه‌بندی ژبرو، پنا و پاینار.....	۱۱۲
نقشه رشته معاصر از دیدگاه پاینار، ریتولکر و تالمن.....	۱۱۳
جمع‌بندی.....	۱۱۷
فصل هفتم: هویت در برنامه درسی.....	۱۱۸
هویت سیاسی برنامه درسی.....	۱۲۱
شرحی بر پداگوژی انتقادی.....	۱۲۲
هویت فمینیستی برنامه درسی.....	۱۲۴
مفهوم فمینیسم.....	۱۲۵
هویت اتوبیو گرافیک خود شرح حال‌نویسی برنامه درسی.....	۱۲۶
مقدمه.....	۱۲۶
مفهوم اتوبیو گرافی.....	۱۲۶
هویت بین‌المللی برنامه درسی.....	۱۲۷
تعریف بین‌المللی کردن برنامه‌های درسی.....	۱۲۷
هویت هنری زیبایی‌شناختی برنامه درسی.....	۱۲۷

مقدمه

مطالعه کارها و آراء تربیتی مربیان بزرگ نشان می‌دهد که یک برنامه درسی عملی-حسی برای رشد فردی و اجتماعی دانش‌آموزان مزایایی برجسته‌ای دارد. علاوه بر این، به باور مربیان و برنامه‌ریزان درسی کلاسیک (پیروان تایلر و بابیت)^۱ وجود یک برنامه درسی کار-محور، در جهت کمک به بقای اقتصادی جامعه و ایفای نقش‌های اجتماعی و شغلی دانش‌آموزان در آینده حائز اهمیت است. در واقع پاسخگویی به نیاز فردی دانش‌آموزان و نیاز اقتصادی-فرهنگی جامعه از چنان اهمیتی برخوردار است که صاحب نظران آموزش و پرورش نمی‌توانند به راحتی از آن چشم‌پوشند. به همین دلیل در ایران برنامه‌های درسی حرفه و فن، کاردستی و کار و فن‌آوری در دوره آموزش عمومی (قبل از انتخاب رشته) طراحی و اجرا شده‌اند، این دروس در سطح جهانی همتایانی با نام‌هایی دیگر داشته‌اند. به طور مثال، در ایالات متحده معادل با آن‌ها درسی به نام مهارت‌های صنعتی و در انگلستان برنامه درسی کار دستی وجود داشته است که در یک روند تحولی و در اثر تحولات جامعه و تغییر رویکردها به دوره‌ای رسیده‌اند که پژوهشگران از آن‌ها به عنوان آموزش فن‌آوری یاد می‌کنند (عزتی و فهامی، ۱۳۸۹). به همین دلیل تلاش برای طراحی یک برنامه درسی بهینه از نکات موردتوجه در آموزش و پرورش بوده است.

با ورود فناوری‌های نوین در عرصه‌های فردی و اجتماعی، آموزش و پرورش نیز از این پدیده در امان نمانده است و شاید انقلابی آرام در حال شکل گرفتن است که اساس آموزش و پرورش سنتی را نشانه رفته و با خود، فرصت‌های جدید یادگیری را به همراه دارد. می‌توان گفت بسیاری از اهداف آموزش و پرورش که بعضاً به عنوان یک آرمان غیرقابل دسترس، تلقی می‌شد، اینک با توسعه فناوری‌های نوین ارتباطات و اطلاعات به‌ویژه اینترنت، در آستانه تحقق است. ازجمله این اهداف که تاکنون تقریباً به صورت دست نیافته باقی مانده است، توجه به استعدادهای فردی فراگیران و ایجاد زمینه مناسب برای رشد

همه‌جانبه استعدادهای آنان است. هم‌اینک فن‌آوری این ادعا را دارد که در فرایند یادگیری، توجه به استعدادهای را مبنای فعالیت خود می‌داند، یعنی در فرایند یاددهی و یادگیری، محور و مسئول، یادگیرنده است. از دیگر دستاوردهای فناوری‌های نوین در آموزش، می‌توان به تقویت روحیه جست‌وجوگری و تحقق پرسشگری، استفاده از ابزارها و وسایل چندرسانه‌ای و متعاقب آن لذت‌بخش‌تر شدن، مؤثرتر شدن و کاربردی‌تر شدن آموزش، تحقق آموزش مادام‌العمر، یعنی آموزش بدون محدودیت زمان و مکان و دسترسی به منابع متعدد و متنوع، اشاره نمود (عبادی، ۱۳۸۳).

پیشرفت روزافزون در زمینه علوم رایانه‌های، ظهور و گسترش شبکه‌های اطلاع‌رسانی به‌ویژه اینترنت، امکانات و روش‌های تازه‌ای را پیشروی برنامه‌ریزان و مجریان برنامه‌های آموزشی قرار داده است. مشکلات گذشته در عرصه آموزش، به‌ویژه محدودیت‌های ناشی از زمان و مکان یادگیری با این پیشرفت‌ها رنگ باخته است. یادگیری الکترونیکی^۱ یکی از روش‌های جدید آموزش مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات^۲ است که با محور قرار دادن انسان به عنوان یادگیرنده فعال، می‌تواند تمامی اشکال آموزش و پرورش و یادگیری در قرن بیست‌ویکم را متحول سازد (اناری نژاد، ساکتی و صفوی، ۱۳۸۹). فناوری‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطی که دیرگیرنده واقعیت مجازی، نانو تکنولوژی و هوش مصنوعی هستند، دنیای آموزش را دچار تحولات اساسی می‌سازند. امروزه با وضعیتی که بر اثر حرکت به‌سوی دهکده جهانی به وجود آمده است، دیگر رویه‌های سنتی انتقال دانش از طریق متن، ورقه، تمرین و مانند آن‌ها نمی‌توانند توجه جوانانی را که در جهان اشباع‌شده از رسانه‌ها به سر می‌برند، به خود معطوف کنند و آموزش‌های کلاسیک، پاسخگوی نیازهای آموزشی دانش‌آموزان در موقعیت‌های متفاوت زمانی و مکانی نیستند (ملکیان و همکاران، ۱۳۸۹).

با پیدایش و گسترش فن‌آوری اینترنت در طول دهه ۱۹۹۰، وسیله جدید و قدرتمندی در اختیار مدارس مؤسسات و دانشگاه‌ها قرار گرفت که با آن‌هم بتوانند به مقاصد خود نائل آیند و هم محیط‌های یادگیری-یاددهی پویا و جدیدی را ایجاد نمایند و علاوه بر آن بتوانند جوابگوی مسائلی چون تقاضای روزافزون برای آموزش عالی، به‌کارگیری نیروی انسانی زیاد برای امور اداری و سایر امورات، صرف هزینه‌های هنگفت تحصیلی، نیاز به تمایل فراگیران جهت دسترسی غیرحضوری به مطالب، محدودیت‌های زمانی و مکانی آنان و مشکلات ناشی از حضور اجباری و به‌موقع در کلاس‌های درس و... باشند.

^۱ E-learning

^۲ Information and communication technology (ICT)